

Lieksan Luonnonystävät ry
Kaskenkatu 44
81700 Lieksa

15.2.2016

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry
Keskijärventie 75
82120 Joensuu

Lieksan kaupunki
Lieksan ja Nurmeksen tekninen virasto
Pielisentie 3 (PL 41)
81700 LIEKSA

Asia: LAUSUNTO Ehdotuksesta Mäntyjärven ranta-asemakaavaksi
(Lieksan kaupungin Sokojärven kylän tilat Mäntyjärvi rno 20:2, Korpela rno 8:7 ja Lippi 18:1).

Kiitämme lausuntopyynnöstänne ja lausunnon antamiseen annetusta ajasta.

Tämä kaavaehdotus ei poikkea olennaisesti aikaisemmasta ehdotuksesta ja kaavaluonnoksesta. Esimerkiksi luonnokseen verrattuna rakennuspaikkojen määrä on vähentynyt yhteensä 5 kpl ja Mäntyjärven osaltakin vain yhdellä. Tässä kaavaehdotuksessa toistuvat samat puutteet ja virheelliset johtopäätökset, joita toimme esille jo vuonna 2012 antamassamme lausunnossa.

Selostusluonnoksessa todetaan, että esitetyn kaavan johdosta ympäristön laatu ei heikenny ja luonto-olot voivat jopa parantua koska rakentamisen määrä on varsin väljää. Mielestämme esitetyn rakentamisen määrä on kaikkea muuta kuin väljää. Kaava-alueen pienten vesistöjen rannoille esitetään yli 80 uutta rakennuspaikkaa. Mäntyjärven rannoille esitetään lähes yhtenäinen rakennuspaikkojen ketju. Tämän kaavan perustiedoissa (ohjauksessa) todetaan, että tarkoituksena on väljän omarantaisen ranta-asemakaavan laatiminen. Tämä kaavaehdotus ei toteuta tarkoitustaan.

Kaava-alueen rakentamattomat erämaiset vesistöt ovat osa arvokasta koillista luontovyöhykettä. Maakuntakaavan 1 vaiheessa epämääräisesti määritelty raja-alue kulkee halki Patvinsuon ja Autiovaaran suojelualueiden. Epämääräisestä rajauksesta riippumatta ovat tämän kaava-alueen vesistöt osa arvokasta erämaa-alueita. Alueen luonnonrauhasta kertovat myös luontoselvityksessä alueella tavatut arat lintulajit, kaakkuri ja metsähänhi.

Kaavaehdotuksen alue on sekä ekologisesti että virkistyskäytön kannalta erittäin merkittävä yhtenäinen luonnonalue. Tätä osoittaa muun muassa se, että maakunnan metsästäjäjärjestöjen pitkäaikainen ja hyvin suosittu perinne, Joulurauhan julistaminen riistaeläimille, vuosikausien ajan järjestettiin nimenomaan Mäntyjärven alueella.

Kaava-alueen rakentamattomille vesistöille ei tule ohjata rakentamista. Suuri-Kuikka, Sulkulampi, Kasarmi-Valkea, Pitkä-Hukka, Pyytöjärvi ja Koivas tulee säilyttää osana arvokasta erämaa-aluetta. Mäntyjärven rakennusmitoitusta tulee pienentää. Ehdotettu rakennuspaikkojen määrä parin neliökilometrin kokoiselle järvelle on ehdottomasti liikaa. Selostusehdotuksessa esitetyt vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön ovat luontoarvojen osalta lähinnä rakentamisen ehdollistamia mielipiteitä jotka eivät perustu tosiasioihin. Esitetyt mielipiteet ovat lähinnä heittoja, eivätkä ne käsittele vaikutuksia eri eliöryhmiin, esimerkiksi linnut, puhumattakaan lajitasosta. Vaikutusten arviointi on olennainen osa kaavoituksessa ja maankäytön ohjauksen tulee viimekädessä perustua sen tuottamaan luotettavaan tietoon. Tässä kaavaehdotuksessa todetaan muun muassa, *”kaavoitus ja rakentaminen eivät vaikuta haitallisesti luonnonympäristöön ja sen säilymiseen”*. Kyseinen toteamus osoittaa joko täydellistä välinpitämättömyyttä tai tiedon puutetta. Rakentamattomille pienille vesistöille sijoitetut yli 80 uutta rakennuspaikkaa eivät voi olla vaikuttamatta haitallisesti alueen luonnonympäristöön. Monet esitetyt korttelialueet on sijoitettu tiukasti rajoittuen arvokkaisiin luontokohteisiin. Esimerkiksi korttelit 19, 30, 33 ja 34 vaikuttavat toteutuessaan haitallisesti luonnonympäristöön.

Edelleen tässä kaavaehdotuksessa todetaan, että *”vapaa liikkumismahdollisuus vähenee hieman kaavan toteuduttua ja kortteleiden tultua rakennetuiksi. Muutos ei ole merkittävä”*. Tämäkin toteamus osoittaa, että kaavoittaja ei kykene arvioimaan kaavaehdotuksen todellisia vaikutuksia. Todellisuudessa esimerkiksi kaavan keskeisimmälle vesistölle, Mäntyjärvelle muodostuu yli 40 omarantaista rakennuspaikkaa. Käytännössä koko järvi sulkeutuu vapaalta liikkumiselta. Jäljelle jäävät lyhyet vapaat rantaosuudet eivät sovellu liikkumiseen, ne ovat pääosin kosteita suorantoja ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. Sama merkittävä muutos vapaaseen liikkumiseen tulee toteutumaan ehdotuksen myötä koko kaava-alueella.

Vaikutusten arvioinnin heikosta tasosta kertovat myös monet muut puutteet. Kaavoittaja ei ole arvioinut esimerkiksi lisääntyvän liikenteen aiheuttamia haittoja tai uusista tieyhteyksistä syntyviä haittoja. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Patvinsuon kansallispuisto tulee myös huomioida kaavan aiheuttamien mahdollisten haitallisten vaikutusten johdosta. Tässä kaavaehdotuksessa esitetty rakennuspaikkojen suuri määrä sulkee käytännössä jokamiehen liikkumisen mahdollisuudet Mäntyjärven ja sen ympäristön vesistöjen rannoilla. On hyvin todennäköistä, että tämä kaava aiheuttaa merkittävää uutta käyttöpainetta Patvinsuon kansallispuiston Suomunjärvelle kalastuksen ja muun liikkumisen myötä, vaarantaen kansallispuiston erityisarvojen säilymisen.

Kaavaehdotuksen alue on myös osa biosfäärialuetta, joka toimii kestävän kehityksen mallialueena. Esitettyä rakentamisen määrää ei voi pitää biosfäärialueen tavoitteiden mukaisena. Tämä kaavaehdotus järkyttää merkittävästi ihmisen ja luonnon välistä tasapainoa.

Tämä kaavaehdotus on lähinnä esitys joka perustuu pelkästään rakentamisen määrän maksimointiin. Tässä kaavaehdotuksessa ei oteta huomioon alueen erämaaluonnetta eikä tämä ehdotus ota huomioon vapaiden rantojen käyttötarvetta. Tämä kaavaehdotus on maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Rantaan tukeutuva loma-asutus on kaikissa tilanteissa suunniteltava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen.

Suunnitelma on merkittävässä ristiriidassa myös 2009 tarkennettujen Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) kanssa, kuten seuraavista lainauksista ilmenee. Vuoksen vesistöalue, jonka erämaisia latvaosia suunnittelualue olennaisesti edustaa, on yksi VAT-asiakirjassa mainituista erityisistä aluekokonaisuuksista

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Alueidenkäytön suunnittelussa rantaan tukeutuva loma-asutus on suunniteltava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys.

Alueidenkäytöllä edistetään rannikkoalueen, Lapin tunturialueiden ja Vuoksen vesistöalueen säilymistä luontoja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuuksina. (...)

Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. (...)

Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Lieksassa 15.2.2016
Lieksan Luonnonystävät ry

Ahti Keränen
puheenjohtaja

Mari Suonio
sihteeri

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry

Anna Lehtinen
puheenjohtaja

Pekka Ylhäinen
sihteeri

Lisätietoja:

Lieksan Luonnonystävät: Ahti Keränen, puh.0408457464, ahti.keranen@pp1.inet.fi
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri: Heikki Pönkkä, 040 5430011, jyrki7@luukku.com